

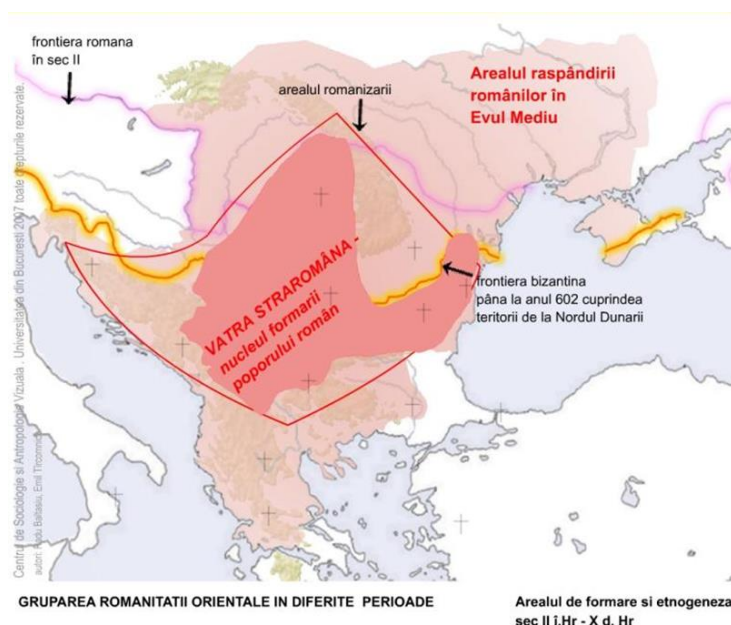
Etnogeneza poporului român și comunitățile românești din vecinătate

„Istoria ne învață că în răsăritul european al Imperiului Roman, în primele veacuri ale erei noastre, imensul spațiu ce se întinde între Adriatica și Marea Neagră, pe cele două maluri ale Savei și ale Dunării, cu prelungiri care pătrund pe alocuri adânc spre nord și spre sud, era locuit de o populație de limbă latină. Astăzi, în tot răsăritul Europei – cu excepția coastei dalmate – singurii care vorbesc limba romanică, atât de răspândită odinioară, sunt românii ... Româna pare a fi, așadar, o lagună care, spre deosebire de vechea limbă romanică din răsărit, și-a pierdut din extindere în sudul Dunării; ceea ce este firesc, de altfel, dacă ne gândim că latinii orientali erau un popor nu de cuceritori, ci de cucerțiți.” (Sextil Pușcariu, 1937).

„Nu există un stat în Europa orientală, nu există o țară de la Adriatica până la Marea Neagră care să nu cuprindă bucăți de naționalitatea noastră. Începând de la ciobanii din Istria, de la morlacii din Bosnia și Erțegovina, găsim pas cu pas fragmentele acestei mari unități etnice în munții Albaniei, în Macedonia și Tesalia, în Pind ca și în Balcani, în Serbia, în Bulgaria, în Grecia și până dincolo de Nistru, până aproape de Odesa și de Kiev.” (Mihai Eminescu, 1876).

Formarea romanității orientale începe odată cu înaintarea simultană a influenței Romei pe coasta dalmată, la Adriatica și în Macedonia. În secolele III-II î.Hr., Roma intră în Balcani prin instalarea protectoratului asupra Iliriei (228 î.Hr.; cucerită la 12 î.Hr.) și ajunge definitiv la Dunăre după înglobarea Macedoniei în Imperiu (168 î.Hr.).

Romanizarea s-a petrecut prin: *civilizație* (infrastructură, economie, administrație, armată) și *credință* (traco-dacii sunt popor creștinat apostolic de către Sfinții Apostoli Pavel și Andrei; Dobrogea a fost principalul centru de difuziune creștină prin *instituții-episcopate*; cetățile dunărene au foarte multe mărturii ale *martirajului* până la oficializarea creștinismului (sec. IV)). Astfel, spațiul de formare al poporului român are ca axă Dunărea – pe ambele maluri și Carpații. Întinderea romanității depășește linia Nistrului la Nord-Est și ajunge până la Marea Neagră în Est și Coasta Adriaticii în Sud-Vest.

Începând cu sec. VI-VII, romanitatea orientală deja formată este separată de așezarea slavilor pe axa Dunării, declanșând procese evoluționare diferite: **dacoromânii**, de la Dunăre spre Nord și **macedoromânii** (aromânii, istroromânii, meglenoromânii), în sudul acesteia. Ramura daco-română, în prezent cunoscută sub denumirea de români, are principalul corp la Nordul Dunării, însă comunități importante se ajung până la Munții Balcani, spre Adriatica, ceea ce popoarele slave au numit *vlahi*.

Astfel, România este înconjurată de o demografie românească importantă: în zona Vidinului (Bulgaria), Timocului (la granița dintre Bulgaria și Serbia), în zona Vârșeț (Banatul sârbesc), pe Tisa (Ungaria), Rutenia - Ucraina subcarpatică (Maramureșul istoric), Bucovina de Nord (zona Cernăuți - după

1944 la URSS, acum în Ucraina), între Prut și Bug (R. Moldova - parte din regiunea interbelică a Basarabiei și respectiv, în Ucraina), la Nord de Brațul Chilia (zona Ismail - Cetatea Albă - sudul Basarabiei - actualmente în Ucraina).

Comunitățile românești din vecinătate sunt autohtone, rămase în afara granițelor statului român modern, în interiorul unor state precum Ungaria, Serbia, Bulgaria, R. Moldova, Ucraina, Albania, Macedonia și Grecia. Astăzi, conform estimărilor asociațiilor românești, în aceste spații se mai află români care au rezistat proceselor de deznaționalizare într-un număr aproximativ de: 10 mii în Ungaria, 350 mii în Serbia (Voivodina și Timoc), peste Bulgaria 150 mii (minoritatea de naționalitate română este a doua ca importanță și număr, după cea turcă), în Ucraina aprox. 500 de mii de etnici români (a treia comunitate numerică după ucraineni și ruși), în Albania (200 mii de aromâni, 40% din totalul populației), în Grecia (250mii) și Macedonia (150 mii).

Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, art. 1. alin (1): „drepturile persoanelor care își asumă în mod liber identitatea culturală română - persoanele de origine română cele aparținând filonului lingvistic și cultural românesc, care locuiesc în afara frontierelor României, indiferent de modul în care aceștia sunt apelati (armâni, armânji, aromâni, basarabeni, bucovineni, cuțovlahi, daco-români, fășeroți, herțeni, istro-români, latini dunăreni, macedoromâni, macedo-români, maramureșeni, megleniți, megleno-români, moldoveni, moldovlahi, rrămâni, rumâni, valahi, vlahi, vlahi, volohi, macedo-armânji, precum și toate celelalte forme lexicale înrudite semantic cu cele de mai sus), denumite în continuare români de pretutindeni”.